

Ve seçimle gelmiş olan teşkilât lâğvolunmuştur. Bundan sonra gerekli tahkikat açıldı. 1.8.1960 da, kanuni bir vaziyet olduğu için yapılan bu hareketin bir kanunla teyidi bakımından bugün müzakere ettiğiniz kanun Heyeti Vekileden geçirilerek Komitenize sevk edildi. Maalesef aradan epey bir zaman da geçti. Yalnız geçici maddede sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle denen kısım sevk ettiğimiz kanunda mevcut değildi. Demek ki bu kısım buraya komisyon tarafından eklenmiştir. Kanunun ruhu belediye ve vilâyet idare meclisleri ve sairiyi istihdaf edip Devlet İktisadi Teşekkülleriyle ilgilenmektedir. 3 ncü maddede de bir nokta var. Biz birinci maddede teşkilini derpiş ettiğimiz komisyonlara iştirak edecek memurlara bir ücret verilmemesini teklif ettik. Ama Heyetiniz tensibederse bu komisyonlara iştirak edecek müdirana bir miktar verilebilir.

En kuvvetli mucip sebebimiz seçimle gelmiş olmaları ve bir müddet önce bunların lâğvedilmiş olmalarıdır.

ER AHMET — Sayın Bakan kanunun mucip sebebini tebarüz ettirdiler. Ve şunu belirttiler ki vilâyet meclisleri ve belediyelerde seçimle gelmemiş olanlar bu hizmetleri yürüteceklerdir.

Muhterem arkadaşlarım ben sırası gelmişken şunu belirtmek isterim ki, bugün valiler tarafından bu hizmetlerin bitaraf kimseler tarafından yürütülmesi düşünülmüş ve şu kanunda zamanında çıkarılamamış olduğu için bu işe getirilenlerin % 50 den fazlası kendilerine tevdi edilen işleri suiistimal etmişlerdir. Arzu edilirse bu hususta delil de gösterebilirim. Yalnız bir yerden misal vereceğim. Bir kaymakamın muhtar seçiminde 40 muhtar da bir tek partiden seçmesine hepinizin dikkatini çekerim. Bu hal teessüfü mucip bir haldir. Sorulduğu zaman, jandarma ve polisler bunları söylediler diyor. Bu yapılan işi, bu hareketi tasvibetmiyor ve sözcülüğü reddediyorum. Geçmişte, tatbikatta hata çok olmuştur. Fakat artık âdil bir sistem kurulması istenirken, buna çalışılırken maalesef yakın bir tatbikat da böyle hareket edilmiştir. Tahkikat, tetkikatla bu çıkacaktır meydana. Bu bakımdan, beni mâzur görünüz, sözcülüğü kabul etmiyor, reddediyorum efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI MUHARREM İHSAN KIZILOĞLU — Arkadaşlar, 40 bin köy içinde belki 10 - 15 bininde vukua gelen bu hata ka-

nunun tatbikatı bakımından bir yanlışlık sayılamaz. İdare âmirinin, bu köy, kaza veya mahallede tarafsız insan bulamayışının da dikkate alınması şarttır. Hepiniz çok iyi biliyorsunuz ki memleket iki kategoriye ayrılmış, birbirine düşman vaziyettedir. Tarafsız vatandaş üzerinde ısrarla durduk. Mütaaddit tamimlerle muhtarlıkları öğretmenlere vermek istedik. Fakat maalesef, bunlar dahi partizan çıktı. Buna ben de şahidoldum, böylelerini derhal değiştirdik. Nihayet kaymakamlar, ortalama bir yol seçtiler köy halkı tarafından en çok sevilen 3 - 5 namzetten birini muhtar yapmak... Tarafsız öğretmen bulduğumuz zaman onu muhtar yaptık. Ahmet Bey arkadaşımızın da dediği gibi, kaymakamların taraf tutması mevzuu çok güçtür. Çünkü bugün kaymakamlar 3,5 aylıktır, bu müddet zarfında bütün köyleri tanınması, adam seçmesi, ilk zamanlardaki psikolojik durum da nazara alınırca, çok zordur. Benim elimde bulunan 579 kazanın, ordudan aldığımız 70 küsur subay dâhil, ancak 410 tanesi kaymakamlıdır, diğerlerinde kaymamak yoktur. Bu mevcut kaymakamların da en eskisi 3,5 aylık, en yenisi 15 günlüktür. Binaenaleyh, hataların normal olduğunu kabul ediyoruz. Zamanla muhitine intibak eder. Bence bunu böyle kabul etmek lâzımdır.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, İçişleri Bakanı ve sözcü arkadaşlarımızı dinlediniz. Başka bir soru mevcut değilse kanunun tümünün müzakeresinin yeterliğini oyunuzca arz edeceğim.

KARAVELİOĞLU KÂMİL — Paşa Hazretlerinden birkaç soru sorulacak.

Bu kanun çok evvel Komitemize geldi bekledi. Şimdi müzakere ediyoruz, acaba bu şimdiki ihtiyaçları da cevaplayabilecek midir?

İÇİŞLERİ BAKANI KIZILOĞLU MUHARREM İHSAN — Çok daha iyi cevap verecek durumdadır. İdare âmirlerini bu kanunla teşvîz edince, mahallinde en çok itimat ettiği kimselere bu vazifeleri vermek imkânını sağlamış olacaktır.

KARAVELİOĞLU KÂMİL — Biz gezilerimizde tesbit ettik, muhtarlıkların bir kısmı öğretmenlere verilmiştir. Şimdi öğretmenler derslere başlayınca bu işler muallakta kalacaktır. Muhtarlık müessesesi köylerin ihtiyacına cevap verecek durumda değildir, bir. İkincisi; fiilî